

การศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning) ในบทเรียน เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสะบาย้อยวิทยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ไกรวิทย์ สุขวิน

โรงเรียนสะบาย้อยวิทยา, 0620507767, kraiwit@sabayoi.ac.th

ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, 0620507767, kraiwit@sabayoi.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิจัย คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้; วิจัยเป็นฐาน; พฤติกรรมการฟังดนตรี วันที่รับบทความ: 25 มีนาคม 2568 วันที่แก้ไข: 6 พฤษภาคม 2568 วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 8 พฤษภาคม 2568	งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสะบาย้อยวิทยา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน และเพื่อศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสะบาย้อยวิทยา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีเพื่อชีวิตประจำวัน (ศ32211) เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาโดยใช้วิจัยเป็นฐาน และแบบทดสอบหลังเรียนแบบคำถามปลายเปิด ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเป็นตัวดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ แล้วลำดับการจัดการเรียนรู้เป็น 4 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 การอธิบายเนื้อหาบทเรียนเกี่ยวกับการฟังดนตรี กระบวนการวิจัย ครั้งที่ 2 ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มเพื่อลงพื้นที่สำรวจ ครั้งที่ 3 นักเรียนร่วมกันสรุปผลและนำเสนอ ครั้งที่ 4 ทำแบบทดสอบความเข้าใจของบทเรียน แต่ละครั้งใช้เวลา 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ในส่วนของผลลัพธ์การเรียนรู้จากการทำแบบทดสอบ พบว่า หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน นักเรียนมีความเข้าใจในกระบวนการ/ขั้นตอนการค้นหาคำตอบด้วยการวิจัยมากขึ้น สามารถเรียงลำดับการเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ รู้จักการจัดการปัญหาในการแบ่งงานกันทำ เพื่อประสิทธิภาพของการสำรวจ ทั้งยังได้ฝึกทักษะอื่น กล่าวคือ ความกล้า การคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การบริหารเวลา รวมถึงความรับผิดชอบ โดยสรุปได้เป็น ผลลัพธ์ 5S ประกอบด้วย S (Search), S (Share), S (Spread), S (Straight) และ S (Skills)

A Study of the Learning Management Process with Research-based Learning (RBL) in the Lesson on the Survey of Music Listening Behavior of Students at Sabayoiwittaya School for Mathayom 5

Kraiwit Sukwin

Sabayoiwittaya School, Tel. 0620507767, Email: kraiwit@sabayoi.ac.th
Corresponding author, Tel. 0620507767, Email: kraiwit@sabayoi.ac.th

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Research article</i> Keywords: Learning Management; Research Based; Music Listening Behavior <i>Received: 25 March 2025</i> <i>Revised: 6 May 2025</i> <i>Accepted: 8 May 2025</i>	This research aimed to develop a lesson plan on the survey of music listening behavior of students in Sabayoiwittaya School with research-based learning and to study the learning outcomes of the research-based learning in learning management. The study population was 30 Mathayom 5 students of Sabayoiwittaya School in the second semester of the academic year 2024 who registered in the additional course Music for Daily Life. The research instruments consisted of a lesson plan developed with research as a base and an open-ended post-test. The research findings were that the development of a lesson plan with research as a base, The researcher used the research process as a guideline for organizing learning activities. The learning management sequence was 4 times: Time 1: explaining the lesson content about listening to music, research process; Time 2: having students divide into groups to conduct field surveys; Time 3: students summarized the results and presented them together; and Time 4: students took a test on understanding the lesson. Each time, it took 2 periods, 50 minutes per period. In terms of learning outcomes from the test, it was found that after organizing learning with research-based learning, students had a better understanding of the process/steps of finding answers through research, were able to prioritize access to groups of informants, and knew how to problem-solve in share the work, for the efficiency of the survey. It also trains other skills, Expressiveness, analytical and creative thinking, teamwork, communication, time management, and responsibility. The results can be summarized as 5S, consisting of S (Search), S (Share), S (Spread), S (Straight), and S (Skills).

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งผลลัพธ์ทางการเรียนทั้งเชิงวิชาการและทักษะปฏิบัติของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรใช้กระบวนการที่เอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง รู้จักวิธีการสืบค้น ค้นคว้า และหาคำตอบในเรื่องที่ตนสนใจ ในส่วนครูผู้สอนมีหน้าที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในกระบวนการที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน (ประหยัด พิมพา, 2561) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ถือเป็นกระบวนการสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้จากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง หรือจากผู้สอนสู่ผู้เรียน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในสาระต่าง ๆ สมฤทธิ์ผล ผู้ที่รับความรู้นั้นจะต้องได้รับความรู้อย่างแท้จริง ด้วยวิธีการที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน หนึ่งในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถรับความรู้ได้และสามารถเห็นผลได้อย่างรูปธรรม คือ การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) ซึ่งการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทักษะที่จำเป็นในบทเรียน สร้างประสบการณ์จากเนื้อหาสาระวิชา เป็นส่วนช่วยส่งเสริมความเข้าใจในบทเรียนนั้นยิ่งขึ้น (Boser, 2020)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning) เป็นหนึ่งในวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้โดยการกระทำ ดังที่ พวงผกา ปวีณบำเพ็ญ (2560) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 นักเรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการเผชิญสถานการณ์ นำไปสู่การคิด วิเคราะห์ สร้างความรู้ที่ตกผลึกเป็นของตนเอง เช่นเดียวกับ เคียงขวัญ ดงภักดี และฉลอง พันธจันทร์ (2559) มณฑา ชุ่มสุคนธ์ และนิลมนี พิทักษ์ (2559) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานไปใช้ในการสอน ซึ่งได้ผลลัพธ์ทางการเรียนรู้เป็นที่น่าพึงพอใจ นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียนที่สอนเนื่องด้วยได้ลงมือปฏิบัติจริง จึงกล่าวได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวถึงนี้ เป็นที่น่าสนใจอีกรูปแบบหนึ่งในการนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ทั้งยังสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งนักเรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงจากเรื่องที่เรียนรู้ตามสภาพจริง (อาณัติ วงศ์จำปา และปรณชัย สุพัฒน์, 2561)

โรงเรียนสละบ้าย้อยวิทยาเป็นโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จึงมีการเปิดรายวิชาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน หนึ่งในนั้นคือรายวิชาดนตรีเพื่อชีวิตประจำวัน รหัส ศ32211 จัดการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนศึกษาและทำความเข้าใจดนตรีรอบตัว ทั้งในครอบครัว ชุมชน หรือแม้กระทั่งในโรงเรียน เนื้อหารายวิชาเปิดกว้างให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในประเด็นที่สนใจ ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ ด้วยที่รายวิชานี้มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ดนตรีที่แวดล้อมตัวเอง ผู้สอนจึงต้องหากวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เหมาะสมในการเรียน

ด้วยเหตุข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานสำหรับการจัดการเรียนรู้ในบทเรียนรายวิชาดนตรีเพื่อชีวิตประจำวัน รหัส ศ32211 เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมทางดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสละบ้าย้อยวิทยา ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับนักเรียนวิชาดนตรี ที่สามารถลงมือปฏิบัติในการสำรวจข้อมูลด้วยกระบวนการการวิจัยได้ นักเรียนจึงจะได้เรียนรู้กระบวนการที่จำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือ มีการวางแผนงาน ลงมือปฏิบัติ กระทั่งสรุปและอภิปรายผลจากการสำรวจ สร้างเป็นความรู้ในเรื่องดังกล่าวได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสะบาย้อยวิทยา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสะบาย้อยวิทยา

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยยึดระเบียบขั้นตอนเพื่อให้ผลการวิจัยมีความครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อ โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน โดยเป็นนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมดนตรี ชื่อวิชาดนตรีเพื่อชีวิตประจำวัน รหัสวิชา ศ32211 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ห้วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อ ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสะบาย้อยวิทยา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยนำกระบวนการวิจัยมาเป็นตัวดำเนินการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการค้นหาคำตอบในประเด็นที่สนใจ กระทั่งสามารถรวบรวม สรุป และอภิปรายเพื่อขยายความรู้เกี่ยวกับผลการเรียนรู้นั้นได้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการใช้แผนการจัดการเรียนรู้เป็น 4 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบเรียน คาบละ 50 นาที

2.2 แบบทดสอบความเข้าใจบทเรียน ในลักษณะข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) โดยสร้างขึ้นบนแพลตฟอร์ม Google Form มีข้อคำถาม 10 ข้อ ได้แก่

- 1) ให้นักเรียนอธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการสำรวจ
- 2) กระบวนการแบ่งงานกันทำสำหรับการสำรวจเป็นอย่างไร
- 3) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ ผลที่ได้รับเป็นอย่างไร
- 4) ในการนำเสนอและอภิปรายผล นักเรียนได้นำเสนอประเด็นที่กลุ่มของตนเองได้พบอย่างไร และประเด็นใดที่เป็นประเด็นน่าสนใจ นำมาอภิปรายผลแล้วเป็นอย่างไร
- 5) จากการสำรวจสามารถตอบโจทย์หรือคำถามที่ตั้งไว้ได้หรือไม่
- 6) นักเรียนคาดการณ์/ตั้งความหวังกับการสำรวจครั้งนี้ไว้อย่างไร เพราะเหตุใด
- 7) สิ่งใดเป็นประเด็นท้าทายในการสำรวจ
- 8) ประโยชน์ที่ได้รับจากกระบวนการเรียนรู้โดยการสำรวจตามสภาพจริง
- 9) หากต้องการต่อยอดผลการวิจัย นักเรียนจะทำอะไร อย่างไร

10) ปัญหาที่พบบตั้งแต่กระบวนการแรกกระทั่งเสร็จสิ้นทั้งกระบวนการเรียนรู้มีอะไรบ้าง
จงอธิบาย

โดยมีกระบวนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย กล่าวคือ การสำรวจความพร้อมในการเรียนรู้และความสนใจในเนื้อหาบทเรียนของนักเรียน จากนั้นผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียน จากเอกสาร ตำรา หนังสือ บทความ และอื่น ๆ ศึกษาผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม สารการเรียนรู้เนื้อหาการเรียนรู้ในแต่ละคาบเรียน และองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้อง เมื่อศึกษาเอกสารแวดล้อมครบถ้วนแล้ว จึงจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ที่มีวิจัยเป็นฐาน จัดทำแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียน เพื่อใช้ในการทดสอบความเข้าใจทั้งในด้านกระบวนการวิจัยและเนื้อหาบทเรียน สร้างแบบประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นวิจัยเป็นฐานและแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียนกำหนด เชิญผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องหรืออยู่ในบริบทแวดล้อมเดียวกัน ประเมินค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม ตรวจสอบผลการประเมิน หากมีข้อปรับแก้ให้ปรับแก้ให้เรียบร้อย จากนั้นจึงนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และนำแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียนไปใช้ภายหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนรู้ สรุปผล และบันทึกรายงานการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มประชากร โดยนักเรียนจะเริ่มต้นจากการเรียนรู้และค้นหาความสนใจภายในห้องเรียน แล้วจึงเรียนรู้องค์ความรู้ทางดนตรีที่เกี่ยวข้อง เรียนรู้กระบวนการวิจัยที่จะใช้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล จากนั้นผู้เรียนสร้างแบบเก็บข้อมูลแล้วจึงนำแบบสำรวจลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง นักเรียนนำเสนอผลที่ได้จากการสำรวจจากนั้นและเพื่อนร่วมชั้นร่วมกันอภิปรายผลที่เกิดขึ้น ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียนในแพลตฟอร์ม Google Form รวบรวมคำตอบและประเมินผล โดยสรุปขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล/การดำเนินการวิจัยได้ดังนี้

3.1 สำรวจความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับประเด็นทางดนตรี เพื่อสร้างกรอบการดำเนินการจัดการเรียนรู้

3.2 ครูผู้สอนศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานและการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

3.3 ดำเนินการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานและบริบทเชิงพื้นที่

3.4 สร้างแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียนบนแพลตฟอร์ม Google Form จำนวน 10 ข้อ ในลักษณะข้อคำถามปลายเปิด

3.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นและแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นและผ่านการประเมินคุณภาพแล้วไปใช้จัดการเรียนการสอนกับนักเรียนกลุ่มประชากร เป็นเวลา 4 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบเรียน คาบละ 50 นาที

3.7 เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินความเข้าใจในบทเรียน

3.8 รวบรวม สรุปผล และอภิปรายผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานกับนักเรียนกลุ่มประชากร โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือดำเนินการวิจัย นักเรียนจะได้รับการเรียนรู้ตามเนื้อหาและขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้ว ภายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนรู้จึงประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นด้วยแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียนลักษณะข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้นักเรียนได้ประมวลความรู้ที่ได้รับตามความเป็นจริง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อ ดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสะบ้าย้อยวิทยา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน

1.1 ศึกษาบริบทต่าง ๆ ได้แก่ (1) คำอธิบายรายวิชา มีจุดเน้นในเกี่ยวกับการศึกษาองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีในชีวิตประจำวัน โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (2) ผลการเรียนรู้ โดยใช้ผลการเรียนรู้ที่ 3 การสำรวจพฤติกรรมทางดนตรีของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน (3) สำระสำคัญ คือ การเรียนรู้กระบวนการวิจัย หัวข้อ “สำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสะบ้าย้อยวิทยา” (4) สำระการเรียนรู้ ได้แก่ กระบวนการวิจัย การสำรวจพฤติกรรม การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผล การอภิปรายผล และพฤติกรรมการฟังดนตรี (5) จุดประสงค์การเรียนรู้ คือ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัย (K) นักเรียนสามารถปฏิบัติการวิจัยโดยการสำรวจพฤติกรรมการฟังเพลง (P) และนักเรียนเห็นความสำคัญของดนตรีที่อยู่แวดล้อมในชีวิตประจำวัน (A) (6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ มุ่งมั่นในการทำงาน (7) สมรรถนะสำคัญ คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา (8) ฐานสมรรถนะ 6 คือ สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม (9) ทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะในการคิดวิเคราะห์และความร่วมมือ (10) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความมีเหตุผลและความรู้คู่คุณธรรม (11) เป้าหมายด้านเด็กและคนรุ่นใหม่ จังหวัดสงขลา (12) ชิ้นงาน/ภาระงานรวบยอด ได้แก่ การสร้างแบบสำรวจ การลงพื้นที่สำรวจ การนำเสนอการตอบแบบทดสอบ ตลอดจน (13) การประเมินระหว่างจัดกิจกรรม

1.2 การวางแผนเนื้อหาที่สอนและระยะเวลาที่สอน ได้แก่ (1) แผนเนื้อหาที่สอน แบ่งเป็น 4 ประเด็น กล่าวคือ กระบวนการวิจัย การแบ่งกลุ่มและลงพื้นที่สำรวจกับนักเรียนโรงเรียนสะบ้าย้อยวิทยา การสรุปผลการสำรวจและนำเสนอ และการแบบทดสอบความเข้าใจของบทเรียน และ (2) ระยะเวลาที่สอนทั้งสิ้น 4 ครั้ง แต่ละครั้งมี 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ในห้วงเดือนกุมภาพันธ์ 2568

1.3 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ โดยลำดับการสอน ครั้งที่ 1 การอธิบายเนื้อหาบทเรียนเกี่ยวกับการฟังดนตรี กระบวนการวิจัย ครั้งที่ 2 ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มและลงพื้นที่สำรวจ ครั้งที่ 3 นักเรียนร่วมกันสรุปผลและนำเสนอ ครั้งที่ 4 ทำแบบทดสอบความเข้าใจของบทเรียน

1.4 การตรวจสอบค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ (IOC) มีประเด็นสำหรับการประเมิน ดังนี้ หัวแผนการจัดการเรียนรู้ การลำดับหัวข้อ วัตถุประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนควรรู้ เนื้อหาบทเรียนเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นวิจัยเป็นฐาน กระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง การลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับควรเรียนรู้ก่อน - หลัง และการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม

1.5 ผลการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ โดยแต่ละรายการประเมินมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แปลผลว่าใช้ได้ จึงทำให้ผลรวมของค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และแปลผลรวมว่าสามารถใช้แผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้

2. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรม การฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสละบายวิทยุ

2.1 แบบทดสอบหลังเรียน เป็นการสร้างแบบทดสอบหลังเรียน ในรูปแบบข้อคำถามปลายเปิดผ่านแพลตฟอร์ม Google Form มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ

2.2 ผลการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) พบว่า แบบทดสอบหลังเรียนมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ โดยแต่ละรายการประเมินมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แปลผลว่าใช้ได้ จึงทำให้ผลรวมของค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และแปลผลรวมว่าสามารถนำแบบทดสอบหลังเรียนนี้ไปใช้เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนภายหลังการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้

2.3 ผลลัพธ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรม การฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสละบายวิทยุ (1) ให้นักเรียนอธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการสำรวจ พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจกระบวนการเข้าถึงข้อมูล โดยสรุปประเด็นได้ตามลำดับการตั้งเป้าหมายการสำรวจ จัดทำแบบฟอร์มการสำรวจ แบ่งกลุ่ม/แบ่งงาน ลงพื้นที่สำรวจ รวบรวมข้อมูลสรุปผล วิเคราะห์ผล และนำเสนอ (2) กระบวนการแบ่งงานกันทำสำหรับการสำรวจเป็นอย่างไร พบว่านักเรียนมีระบบแบ่งงานกันทำและยังแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเป็นทีมหรือรายคนแล้วแต่กลุ่ม และแบ่งเวลาในการสำรวจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน (3) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ ผลที่ได้รับเป็นอย่างไร พบว่า นักเรียนพึงพอใจกับการลงพื้นที่สำรวจ เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน แต่ถึงอย่างไร อาจต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง (4) ในการนำเสนอและอภิปรายผล นักเรียนได้นำเสนอประเด็นที่กลุ่มของตนเองได้พบอย่างไร และประเด็นใดที่เป็นประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผลแล้วเป็นอย่างไร พบว่า นักเรียนได้ทราบว่านักเรียนในโรงเรียนสละบายวิทยุส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการฟังเพลงเป็นอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพลงที่ได้รับความนิยมในพื้นที่ภาคใต้ (เทสใต้) และนักเรียนยังให้ความเห็นอีกว่าสาเหตุที่นักเรียนผู้ให้ข้อมูลชื่นชอบเพลงแนวนี้ อาจเป็นเพราะบริบททางสังคม

ที่ผู้ปกครองของผู้ให้ข้อมูลชื่นชอบในตัวศิลปินและเพลงแนวนี้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มจะฟังเพลงที่หลากหลายกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (5) จากการสำรวจสามารถตอบข้อคำถามที่ตั้งไว้ได้หรือไม่ พบว่า นักเรียนมีความเห็นว่า ผลของการลงพื้นที่สำรวจสามารถตอบข้อคำถามที่ตั้งไว้ได้เป็นอย่างดี (6) นักเรียนคาดหวัง/ตั้งความหวังกับการสำรวจครั้งนี้ว่าอย่างไร เพราะเหตุใด พบว่านักเรียนมีความคาดหวังให้การสำรวจสำเร็จลุล่วงด้วยดี ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ผู้ให้ข้อมูลให้ความร่วมมือตอบแบบสำรวจตรงตามความเป็นจริง (7) สิ่งใดเป็นประเด็นท้าทายในการสำรวจ พบว่า ความกล้าในการเข้าหาหรือเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เวลาว่างของนักเรียนกลุ่มที่ลงพื้นที่สำรวจกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ตรงกัน สถานที่ที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่แต่ผู้สำรวจหาตัวได้ยาก (8) ประโยชน์ที่ได้รับจากกระบวนการเรียนรู้โดยการสำรวจตามสภาพจริง พบว่า นักเรียนเห็นถึงประโยชน์ในการสำรวจครั้งนี้ ที่ทำให้ทราบได้ว่านักเรียนโดยภาพรวมของโรงเรียนสบายอวยวิทยาสนใจแนวเพลง ทราบแนวเพลงใหม่ที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน ทั้งได้ฝึกทักษะอื่น คือ ความกล้า การคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การจัดการเวลา รวมถึงความรับผิดชอบ (9) หากต้องการต่อยอดผลการวิจัย นักเรียนจะทำอะไร อย่างไร พบว่า การสร้างแบบสำรวจให้ละเอียดยิ่งขึ้น นำไปเผยแพร่ในช่องทางต่าง ๆ นำผลมาวิเคราะห์และออกแบบการแสดงดนตรีของโรงเรียน และการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาเพิ่มเติมได้ และ (10) ปัญหาที่พบตั้งแต่กระบวนการแรก กระทั่งเสร็จสิ้นทั้งกระบวนการเรียนรู้มีอะไรบ้าง จงอธิบาย พบว่า สถานที่และการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล ความกล้าของผู้สำรวจ การให้ข้อมูลที่ไม่ตรงตามความเป็นจริง ปัญหาทางเทคนิค (อินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์สื่อสารที่ไม่ตอบสนองเท่าที่ควร) ปัญหาภายในกลุ่ม และไม่พบปัญหา

อภิปรายผล

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสบายอวยวิทยา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน

ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทต่าง ๆ ประกอบด้วย คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญ และอื่น ๆ สอดคล้องกับ อารมณ์ ใจเที่ยง (2553) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบที่ควรมีในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คือ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ และบันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงก่อนจัดกระบวนการเรียนรู้ทุกครั้ง ผู้สอนจะต้องวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ในคาบเรียนนั้น ๆ เช่นเดียวกับที่ผู้วิจัยได้วางแผนเค้าโครงเนื้อหาที่ใช้สอน กำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนแต่ละคาบเรียน ให้เรียงลำดับเนื้อหา และสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา

ทั้งนี้ ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยมุ่งนำกระบวนการ/ขั้นตอนการวิจัย มาใช้เป็นองค์ประกอบในการกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การวิจัยจากการลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง สอดคล้องกับ สุภาภรณ์ มาชัยวงศ์ สุทธิวรรณ ปิติภาคย์พงษ์ มงคล จิตรโสภิต และวิภารัตน์ แสงจันทร์ (2561) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานในประเทศนิวซีแลนด์ ว่าหนึ่งในวิธีการสอนคือการนำ

กระบวนการวิจัยมาใช้ ซึ่งจะเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติโดยการสืบเสาะหาข้อมูล เช่นเดียวกับ นรรีชต์ ผื่นเชียร (2561) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่ศึครเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือศึษาด้วยตัวเอง ผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำชี้แนะ สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ วิธีการนี้ถือเป็นการบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

2. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรม การพึ่งตนตรึของนักเรียนในโรงเรียนสบบ้าย้อยวิทยา

จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวิจัย ขั้นตอนการค้นหาคำตอบเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในตอนแรกได้ และยังเป็นส่วนช่วยให้นักเรียนมีการจัดกระบวนการคิดและการทำงานอย่างเป็นระบบ เสริมประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2560) ที่กล่าวถึงผลของการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้มีทักษะการคิดที่เป็นระบบ การคิดสร้างสรรค์ และมีการจัดการแบ่งหน้าที่ของการทำงานเป็นทีม มีความสามัคคีมุ่งมั่นให้ผลการเรียนสำเร็จลุล่วง เช่นเดียวกับ ปรรธนา โกวิทยางกูร และเบญจมาศ พุทธิมา (2566) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีการจัดการค้นหาความรู้ได้อย่างเป็นระบบ และพงสุวัฒน์ เสริมศึริกาญจนา (2568) ที่ได้ศึษาการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานปรากฏว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้จัดการเรียนรู้แบบดังกล่าว นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการแล้ว จีรนันท์ ชันซี (2564) ยังกล่าวอีกว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานมีส่วนช่วยสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้เรียน โดยเฉพาะความตระหนักในรายวิชานั้น ๆ ซึ่งส่งผลต่อทั้งผู้เรียน ผู้สอน และการเรียนรู้เนื้อหาวิชา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อสร้างกรอบแนวคิดวิจัยใหม่ เพื่อการต่อยอดผลการวิจัย หรืออาจสร้างโมเดลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานในรูปแบบเฉพาะของรายวิชานั้น ๆ

1.2 ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้เพื่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้ หรือเป็นแบบในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนโดยเทคนิคนี้แต่เป็นวิชาอื่น เรื่องอื่น หรือเทคนิคอื่น ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้อีกครั้งหนึ่งหลังจากทดลองใช้แล้ว ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อเพิ่มคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้และเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

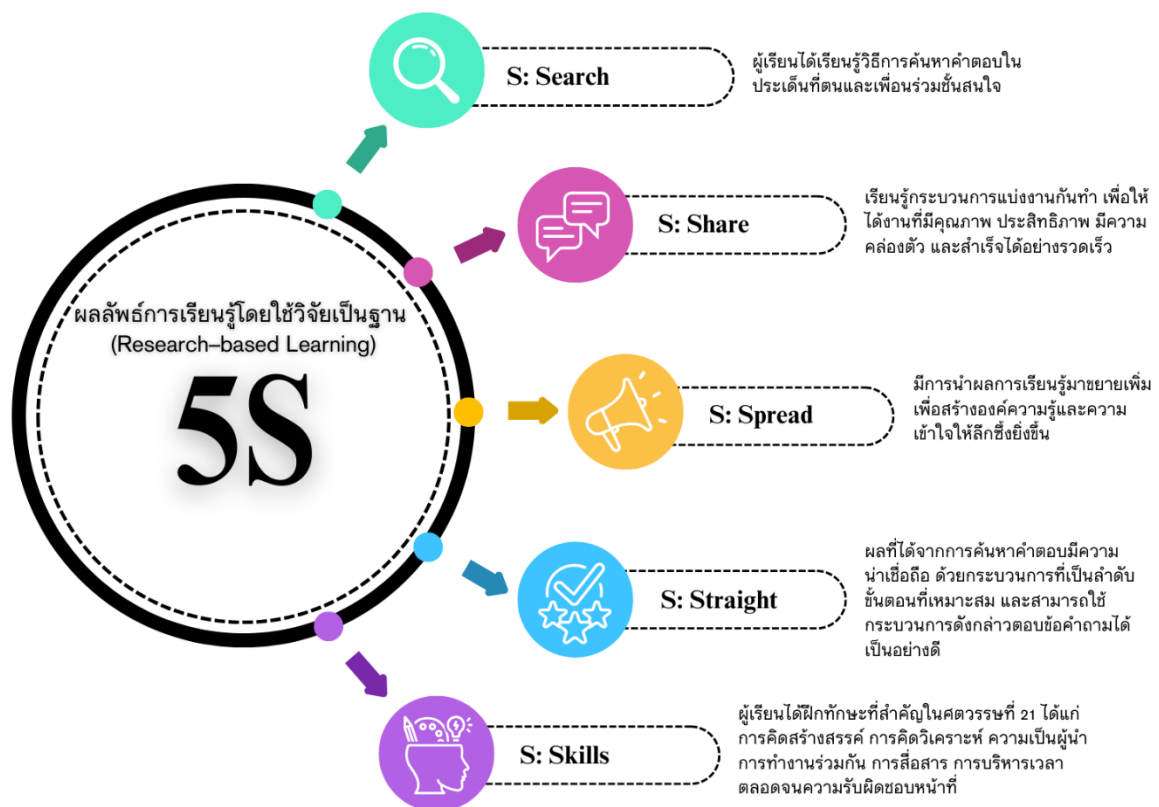
2.2 ควรนำแบบทดสอบแบบปรนัยทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วย เพื่อเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบการพรรณนา ซึ่งการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพควบคู่กัน จะยิ่งทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2.3 อาจทดลองวิจัยกับกลุ่มผู้เรียนที่หลากหลายมากขึ้น อาทิ การทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้องอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเรียนรู้ ความเข้าใจ เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ และ/หรืออาจใช้วิธีการเรียนรู้แบบอื่น ๆ ประสมโดยมีวัตถุประสงค์ในทิศทางเดียวกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลลัพธ์ของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับเป็น 5 ประเด็น กล่าวคือ ผลลัพธ์ 5S ประกอบด้วย S (Search), S (Share), S (Spread), S (Straight) และ S (Skills) ดังแผนภูมิภาพ

แผนภูมิภาพที่ 1 ผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน 5S

ที่มา: ผู้เขียน, 2568

เอกสารอ้างอิง

เคียงขวัญ ดงภักดี และฉลอง พันธจันทร์. (2559). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยผสานแนวคิดการใช้วิจัยเป็นฐานประกอบกลุ่มร่วมมือวิชาประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการนำตนเองในการเรียนรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต, 16(1), 57-66.

- จตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2560). ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ใช้วิจัยเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(2), 100–119.
- จิรนนท์ ชันชี. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- นรรัชต์ ฝันเชียร. (2561). *Child center เหมาะกับการเรียนการสอนแบบใด*. <https://www.truelookpanya.com/education/content/68591>
- ประหยัด พิมพา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด*, 7(1), 242 – 249.
- ปรารธนา โกวิทยางกูร และเบญจมาศ พุทธิมา. (2566). การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 6(2), 28–38.
- พงสุวัฒน์ เสริมศิริกาญจนา. (2568). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนแบบวิจัยเป็นฐาน (RBL) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1) สาขาช่างไฟฟ้า วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก. *วารสารสังคมศึกษาปริทรรศน์*, 1(2), 1–9.
- พวงผกา ปวีณบำเพ็ญ. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน. *ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 1(2), 62–71.
- มณฑา ชุ่มสุคนธ์ และนิลมนี พิทักษ์. (2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) ในการสอน รายวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 39(4), 41–52.
- สุภาภรณ์ มาชัยวงศ์, สุทธิวรรณ ปิติภาคย์พงษ์, มงคล จิตรโสภิน และวิภารัตน์ แสงจันทร์. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานในประเทศนิวซีแลนด์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 8(1), 12–22.
- อาณัติ วงศ์จำปา และปรกรณ์ชัย สุพัฒน์. (2561). การเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : บริบทการจัดการเรียนการสอนเน้นทางด้านคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(2), 182–192.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)* (พิมพ์ครั้งที่ 5). โอเดียนสโตร์.
- Boser, J. (2020). *Learning By Doing: What You Need To Know*. <https://the-learning-agency-lab.com/the-learning-curve/learning-by-doing/>